

Geografisk InformationsSamverkan
inom Stockholms län

Ansökan om genomförande av utredning på uppdrag av GISS 2025

I GISS budget för 2025 finns utrymme att beställa en utredning till ett värde av 100 000 kr, som ska presenteras för och spridas till medlemsorganisationerna. Syftet är att bidra med nytta i form av erfarenhetsspridning och inspiration. Styrelsen inbjuder nu samtliga medlemsorganisationer att ansöka om att få åta sig uppdraget att genomföra utredningen.

UTREDNING

Styrelsen har tagit fram följande alternativ till utredning som vi tror är av intresse för våra medlemmar:

- Alternativ 1 – Fortsättning Kris-GIS
- Alternativ 2 - Informationssäkerhet: NIS2 och geodata
- Alternativ 3 – Konkreta tillämpningar av GeoAI
- Alternativ 4 – Systemstöd för smartare användning av geodata
- Alternativ 5 – Eget förslag

En närmare beskrivning av alternativen och deras syfte, innehåll, målgrupp och resultat finns att läsa i *Bilaga 1*.

ERSÄTTNING

Ersättning för alla alternativ är 100 000 SEK (exkl. moms).

ANSÖKAN

Vid intresse av att åta sig uppdraget skickas en skriftlig ansökan till giss@giss.se senast den 9 juni. Ansökan är bindande till och med den 30 juni.

Ansökan ska innehålla:

- Namn på medlemsorganisationen.
- Namn på och kontaktuppgifter till den eller de personer som kommer genomföra uppdraget.
- Vilket utredningsalternativ som ansökan avser (för ansökan till flera alternativ skickas en intresseanmälan per alternativ in).
- En motivering till varför medlemsorganisationen och namngiven person/personer vill genomföra utredningen och varför personen/personerna lämpar sig att genomföra uppdraget. Egen faktisk erfarenhet är en förutsättning.
- En kort beskrivning av metod för genomförande av utredningen och uppskattad tidsåtgång.
- En bekräftelse på att nedanstående förutsättningar för uppdraget accepteras.

Vid ansökan avseende *Alternativ 5 – Eget förslag* ska även ansökan innehålla:

- En beskrivning av utredningens innehåll, målgrupp och resultat.
- En beskrivning av utredningens nytta för GISS medlemmar.

Geografisk InformationsSamverkan
inom Stockholms län

FÖRUTSÄTTNINGAR

Följande förutsättningar gäller vid åtagande av utredningsuppdraget:

- Uppdraget omfattar att genomföra utredningen samt att ta fram en skriftlig rapport enligt specifikation för valt utredningsalternativ.
- Utredningen ska presenteras muntligen för GISS medlemmar på ett, av GISS arrangerat, frukost-/förmiddagsseminarium på internationella GIS-dagen den 19 november.
- Av styrelsen bedömd omfattning av respektive utredning framgår av *Bilaga 1*, och innefattar utredning, möten med styrelserepresentanter, rapportskrivning, förberedelse av presentation och presentation. Tidsåtgången är en uppskattning för att visa på den omfattning som styrelsen anser är rimlig, men är inte bindande åt något håll.
- Ersättning för respektive utredning framgår ovan. Ersättningen gäller oavsett tidsåtgång för att genomföra och leverera utredningen. Inga ytterligare ersättningar får faktureras.
- Ersättningen faktureras av medlemsorganisationen efter, av styrelsen godkänd, leverans av rapport och presentation.

Följande tidplan gäller för uppdraget:

Sista dag att lämna in ansökan	9/6
Information om tilldelning	16/6
Startmöte	Vecka 25 eller 26
Avstämningsmöte inför leverans	Enligt överenskommelse
Sista dag att leverera skriftlig rapport	17/10
Feedback från GISS styrelse	29/10
Sista dag att göra eventuella justeringar efter feedback	7/11
Beslut om godkänd leverans av rapport	Vecka 46
Presentation av utredningen på GISS frukostseminarium	19/11

TILLDELNING AV UPPDRAGET

Styrelsen beslutar vem som tilldelas uppdraget utifrån inkomna ansökningar och vem som anses kunna leverera den mest kvalitativa utredningen utifrån förutsättningarna. Beslutet kan inte överklagas.

Vid frågor gällande utredningen och ansökan är du välkommen att kontakta Helena Falk på helena.falk@sweco.se eller 070 878 32 47.

Med vänliga hälsningar och förhoppningar om många ansökningar
GISS styrelse

Geografisk InformationsSamverkan
inom Stockholms län

Bilaga 1 – Alternativ till utredning

Alternativ 1 – Fortsättning Kris-GIS

Med ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge kommer också behov av att olika samhällsaktörer förbereder sig för olika typer av kriser. Utöver väpnade konflikter kan också IT-attacker, extremväder och/eller naturkatastrofer få långtgående konsekvenser. Vid en kris har GIS en viktig roll att spela. Utredningen Kris-GIS, som genomfördes 2024, tog fram ett startpaket för att använda GIS som en strategisk resurs i krissituationer. Utredningen från 2024 hade ett stort fokus på tekniska lösningar, och i år erbjuds möjligheten till en fortsättning med större fokus på organisation eller arbetssätt kring ett Kris-GIS.

Syfte: Att fördjupa och vidareutveckla användningen av ett Kris-GIS för krisberedskap.

Exempel på frågeställningar att utgå ifrån:

- **Förvaltning och implementering av ett Kris-GIS:** Vart börjar man? Hur går man bäst tillväga för att implementera ett Kris-GIS? Vilka roller/förvaltningar behöver vara delaktiga?
- **Geodata kopplat till kris:** Vilka datamängder är särskilt värdefulla vid en kris? Vilka datamängder bör vara skyddade från spridning? Hur kan vi arbeta med metadata/klassning av data på effektivt sätt? Vad kan hända när man aggregerar datamängder?
- **GIS-analyser för scenariohantering:** Vilka scenarion är mest troliga att inträffa? Vilka analyser är bra att ha redo vid en kris och vem/vilka bör kunna utföra dem? Designa analyspaket med GIS-verktyg, exempelvis FME, Esri, QGIS, eller webbaserade applikationer.

Resultat: Utredningen levereras som en skriftlig rapport i det format som utföraren finner bäst samt en presentation på seminarium arrangerat av GISS.

Uppskattad omfattning: 80 h

Geografisk InformationsSamverkan
inom Stockholms län

Alternativ 2- Informationssäkerhet: NIS2 och geodata

Med ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge i en värld där digitalisering och geodata används alltmer för att driva samhällsfunktioner är informationssäkerhet, korrekt information och uppdaterad informationsklassning avgörande. NIS2-direktivet introducerar skärpta krav och dessa påverkar hur organisationer hanterar och klassificerar geodata. GISS vill därför möjliggöra erfarenhetsåterföring kring hur informationssäkerhet och informationsklassning av geodata tillämpats i relation till förändringar i NIS2.

Syfte: Utredningens syfte är att analysera och klargöra hur NIS2-direktivets krav på informationsklassning och informationssäkerhet påverkar hantering, tillgänglighet och användning av geodata i geografiska informationssystem, databaser och webbkartor. Målet är att identifiera utmaningar, behov och lösningar för att säkerställa en säker och effektiv användning av geodata som uppfyller direktivets krav.

Innehåll: Utredningen ska beskriva och diskutera kring olika aspekter att förhålla sig till gällande NIS2 och geodata. Redogöra konsekvensen av förändringar i informationsklassning av geodata som följer av NIS2-direktivet samt ge förslag på åtgärder och bästa praxis för att uppfylla NIS2-kraven.

Exempel på frågeställningar att utgå ifrån kan vara:

- Vilka krav ställer NIS2-direktivet på hantering av geodata? Hur kan potentiella hot och sårbarheter kopplade till geodata identifieras, och vilka konsekvenser kan de få för kontinuitet och pålitlighet i GIS och relaterade system?
- Hur påverkar NIS2-direktivets krav användning och delning av geodata i webbkartor och andra geografiska tjänster? Vilka utmaningar och möjligheter uppstår för att kunna använda geodata säkert och effektivt framöver?
- Hur kan verksamheten identifiera geodatamängder som individuellt har lågt skyddsvärde men som tillsammans blir känsliga? Vilka metoder bör användas för att säkerställa att dessa data hanteras på rätt sätt?
- Vilka tekniska lösningar och organisatoriska strategier behövs för att uppfylla NIS2-kraven och effektivt skydda kritiska geodatamängder?

Målgrupp: Beslutsfattare och medarbetare inom samhällsbyggnad, geodata, digitalisering och verksamhetsutveckling som verkar i GISS medlemsorganisationer.

Resultat: Utredningen levereras som en skriftlig rapport i det format som utföraren finner bäst samt en presentation på seminarium arrangerat av GISS.

Uppskattad omfattning: 80 h

Geografisk InformationsSamverkan
inom Stockholms län

Alternativ 3 – Konkreta tillämpningar av GeoAI

Artificiell intelligens (AI) är en teknologi på stark frammarsch som på kort tid dessutom blivit allt mer lätt att tillgå. Att kombinera AI med geografisk information ger organisationer nya möjligheter och har potentialen att revolutionera hur de arbetar. GISS vill med detta utredningsalternativ inspirera och konkretisera med exempel för sina medlemmar till hur de kan använda AI.

Syfte: Att exemplifiera tillvägagångssätt med att kombinera geodata och AI för att skapa konkreta verktyg för användaren. Dessa ska bidra till ökad verksamhetseffektivitet och bättre beslutsfattande.

Innehåll: Utredningen ska fungera som en guide för GISS medlemmar i hur GeoAI kan kombineras för att öka förståelsen för hur de kan dra nytta av dessa teknologier inom sin verksamhet.

Lämpliga områden att utreda kan vara:

- Konkreta användarexempel för AI och geodata inom olika sektorer och branscher med beskrivning av tillvägagångssätt, exempelvis samtalsbaserad programmering för någon samhällsanalys.
- Jämföra tillgången på öppna verktyg och tjänster.
- Tillgängliga verktyg, dess kostnader och behov av data.
- En bedömning av potentiella utmaningar och risker med att kombinera geodata och AI, och hur dessa kan hanteras.

Målgrupp: Beslutsfattare och medarbetare inom samhällsbyggnad, geodata, digitalisering och verksamhetsutveckling som verkar i GISS medlemsorganisationer.

Resultat: Utredningen levereras som en skriftlig rapport i det format som utföraren finner bäst samt en presentation på seminarium arrangerat av GISS.

Uppskattad omfattning: 80 h

Geografisk InformationsSamverkan
inom Stockholms län

Alternativ 4 – Systemstöd för smartare användning av geodata

I takt med utvecklingen inom digitalisering växer potentialen för geodata att bidra till effektivisering, ökad dialog, smidigare samarbete och bättre beslut. Samtidigt tillkommer ny lagstiftning och marknadsläget för tekniska lösningar förändras. Hur säkerställer vi att vi handlar upp och köper in systemstöd som tillåter oss att fullt ut nyttja potentialen i geodata?

Syfte: Att vägleda GISS medlemsorganisationer vid inköp och upphandling av system och verktyg som leder till smartare användning av geodata.

Innehåll: Utredningen ska ge rekommendationer som kan användas som ett tillägg till annat upphandlingsstöd.

Möjliga frågeställningar är:

- Vad behövs för att geodata ska vara lätt tillgängliga för organisationens användare och eventuella externa partner?
- Vad krävs för ett obrutet geodataflöde? Hur ska API:er vara utformade? Hur och var ska geodata lagras?
- Vilken teknikutveckling skapar störst potential för geodata och hur ska denna tas hänsyn till i kravställningar?
- Hur säkerställer vi att en systemlösning och leverantör kan hantera t.ex. ny lagstiftning eller andra typer av nya krav?
- Hur ser för- och nackdelarna ut gällande proprietära programvaror respektive Open Source-lösningar?

Målgrupp: Medarbetare inom geodata, digitalisering, verksamhetsutveckling och samhällsbyggnadsprocess som verkar i GISS medlemsorganisationer.

Resultat: Utredningen levereras som en skriftlig rapport i det format som utföraren finner bäst samt en presentation på ett seminarium arrangerat av GISS.

Uppskattad omfattning: 80 h

Geografisk InformationsSamverkan
inom Stockholms län

Alternativ 5 – Eget förslag

Ett effektivt och smart användande av geodata ökar kvalitet, sparar tid och pengar samt minskar miljöpåverkan. Att kunna ta del av goda exempel är ett bra sätt att kunna utveckla processer och tekniska lösningar. GISS ser därför gärna att en utredning på detta alternativ delar med sig av sådana goda exempel. Möjlighet finns även att föreslå en utredning av en annan frågeställning kopplad till geodata och GIS

Syfte: Att lyfta fram goda exempel på hur geodata och/eller GIS har kommit till användning, bearbetats eller hanterats eller att utreda och analysera en specifik frågeställning kopplad till ämnesområdet.

Innehåll: Utredningen ska redovisa dels vad som gjorts och vilken nytta som har uppstått, dels en detaljerad genomförandebeskrivning. Det goda exemplet kan omfatta allt från projektorganisation, ansvarsfördelning och roller till teknik, process, öppen källkod och FME-skript m.m.

Några exempel på ämnesområden:

- Automation av specifika dataflöden
- IoT inom digital tvilling eller smarta byggnader
- Crowd sourcing av geodata
- Analyser inom infrastruktur

GISS uppmuntrar till samarbeten mellan olika aktörer (t.ex. kommun och systemleverantör eller myndighet och konsult eller byggaktör).

Målgrupp: Beslutsfattare och medarbetare inom samhällsbyggnad, geodata, digitalisering och verksamhetsutveckling som verkar i GISS medlemsorganisationer.

Resultat: Utredningen levereras som en skriftlig rapport i det format som utföraren finner bäst samt en presentation på ett seminarium arrangerat av GISS.

Uppskattad omfattning: 80 h